

Tilalla: Heittolan tila Oy, Reisjärvi

”JOS MENEE PIELEEN, NIIN TEHDÄÄN UUDESTAAN”

Teksti: Sanna-Mari Lohva

Heittolassa on tehty olemassa oleviin tiloihin pihatot vasikoille, hiehoille ja umpilehmille. Makuualueiden kuivitustyössä on koirilla tärkeä rooli. Ne pitävät naudat pois koneen edestä ja toimivat veräjävahteina. Kuvassa ollaan aloittamassa kuivitusta.

KUVA SARA LUKINMAA

Reisjärveläiset Anssi ja Tuomas Hautala ostivat vanhemmiltaan Heittolan tilan 2018 ja muuttivat sen osakeyhtiöksi. Samana vuonna tuli kuvioihin Anssin kumppani, Sara Lukinmaa. Saran matkassa taas tuli bordercollie Ässä ja monirotuinen Ninja. Sara työskentelee puolet työajastaan lähipitäjässä suureholla lypsakarjatilalla ja loput 50 % veljesten apuna. Ehtiväinen Sara opiskelee myös agrologiksi monimuotokoulutuksessa. Veljesten vanhemmat osallistuvat vielä jonkin verran tilan töihin. Äiti on erityisesti rehuntekoaikaan korvaamaton apu keittiöpäällikkönä. Isä toimii konekuskina. Anssi ja Sara asuvat tilalla, Tuomaksella on lähellä oma talo ja vanhemmat asuvat kylällä.

Veljekset ovat kehittäneet tilaa monin tavoin. Navettaan on vaihdettu kennolevyikkunat ja parsinavettaan on saatu lisää lypsylehmäpaikkoja, kun umpilehmille ja hiehoille sekä vasikoille on tehty pehku-pohjaiset pihatot, hyödyntäen olemassa olevia tiloja. Tiineet hiehot pääsevät halutessaan ulkotarhaan. Parsinavetassa on nyt 46 lehmää. Peltojen sato käytetään pääasiassa omalle karjalle rehuksi.

Tavoitteena on rakentaa lähitulevaisuudessa pihatto, jota silmällä pitäen on jätetty lypsyrotuisia lehmävasikoita kasvamaan. Uutta navettaa mietitään myös koirien käytön kannalta. Käytävillä ei haluta ritiläpalkkeja, jotteivat koirat loukkaa itseään. Kiinteä lattia palvelisi hyvin myös pikkuvaskoiden turvallisuutta, sillä ajatuksissa on toteuttaa vasikoiden vierihoidtoa lypsylehmäpihatossa. Koirille halutaan uuteen navettaan lämpimät tilat ja iso ulkotarha, jotta ne ovat tarvittaessa lähellä. Nautojen siirtoja – koirien avulla, vanhan ja uuden navetan välillä tulisi ti-

heään, sillä hyväkuntoinen vanha navetta on tarkoitus hyödyntää umpilehmien ja hiehojen pitopaikkana.

Laiduntamista halutaan ehdottomasti jatkaa, vaikka pihatossa lehmät asuisivatkin. Ulkoilu ja laidunnus koetaan tärkeäksi arvoksi niin lehmien terveyden ja hyvinvoinnin kannalta kuin ihan imagosyistäkin. Lypsylehmien talviulkoilutusta tehdään jonkin verran ja ensi kesänä on tarkoitus laiduntaa kaikki yli 6 kk ikäiset naudat. Joten koirilla kyllä riittää töitä jatkossakin.

Vuonna 2017 syntynyt bordercollie Ässä, on alun perin hankittu edellisen työ-

Laidunnusta pidetään tärkeänä niin eläinten hyvinvoinnin kuin imagonkin kannalta. Työkoirien tulo tilalle on muuttanut laidunnuksen ja lehmien lypsymälle oton helpoksi, kun aiemmin se oli ”yhtä sodankäyntiä”.

KUVA SARA LUKINMAA

Bordercollie Ässä on työälykäs, vahva koira. Sen parhaita puolia on sisätyöskentely ja lehmien parsiin otossa se on nimensä veroinen. Saran ja Ässän suhde on lujittunut yhteisten kokemusten myötä vahvaksi sekä molemmin puolin luottavaksi.

KUVA SARA LUKINMAA

paikan, suuren lypsykarjatilaa, työkoiraksi. Kun tilan eläintenpito loppui, jäi Ässä sovitusti Saralle. Anssi ei ole kokenut itseään aiemmin nk. koiraihmiseksi, mutta sellainen hänestä on avovaimon koirien myötä tainnut tulla, ainakin vähän. Anssi kertoo osavansa ehkä juuri peruskäskyjä, kuten oikea ja vasen, mutta jättää koiran ohjaamisen silti mielellään Saralle. Lehmien talviulkoilutusta tehdään silloin kun Sara ja koirat ovat työvuorossa tilalla.

Heittolassa on kasvamassa myös puolitoistavuotias bordercollienarttu Havu. Se on nopea koira, jota käytetään paljon mukana töissä, treenin vuoksi. Vielä sitä jännittää naudat jonkin verran, mutta Ässästä se saa tukea ja voimaa. Havu on ollut navetalla mukana pienestä pitäen, toimistohuoneella tottumassa ääniin.

Ässä on koirannut jo kolmen tilan eläimet. Heittolassa lypsylehmät koirattiin laiturilla ja tarhassa. Nuorempia eläimiä koirataan jo sisällä karsinoissa, ja tarhassa ne oppivat sähkölankaan. Kun ne päästetään laiturille, ovat koirat aluksi varmistamassa sivuilla. Anssi on vakuuttunut koirien tarpeellisuudesta, nähtyään kuinka valtava apu niistä on ja toteaa: ”Aiemmin laiduntaminen oli yhtä sodankäyntiä!” Hänellä ei ole yhtään ikävä sitä ison eläimen kiskomista riimusta, eikä lehmien sisänotossa kolmen ihmisen työpanosta. Nyt eläinten siirrotkin rakennusten välillä ovat helppoja koirien avulla. Kolmannen työkoiran hankkimista on kaavailtu vuoden päähän suunnittelujen häiden jälkeen.

Ässä on vahva koira, jonka isoimpia vahvuuksia on ehdottomasti sisätyöskentely. Se menee helposti ja varmasti

ahtaisiin paikkoihin. Sara kertoo sen olevan jopa tyhmänrohkea. Suurin vahvuus koirassa on porttina toimiminen. Tätä taitoa tarvitaan pihattojen kuivituksessa. Koira pitää eläimet pois, tietyssä paikassa, kun kuormaimella kuivitetaan. Kesäaikaan lypsylehmien otto laiturilta parsiin sujuu Saralta ja Ässältä hyvin kahdestaan. Ässä on siinä hommassa nimensä mukainen, se ajaa lehmät oikeisiin parsiin, Saran ohjeistaessa kauempaa. Vuosien saatossa on koirasta kehittynyt osaava työkoira, luottokoira, vaikka se on joutunut jo nuorena koviin paikkoihin. Se on pelastanut myös Saran hengen tai ainakin estänyt vakavan loukkaantumisen. Tilasonni tuli yllättäen Saran päälle ja kaatoi hänet maahan. Kaatuessaan Sara törmäsi oveen, jonka takana Ässä oli. Auenneesta ovesta koira hyökkäsi ajamaan sonnin pois portin toiselle puolelle ja Sara sai portin kiinni. Hän ei sanonut koiralle sanaakaan, vaan koira toimi täy-

sin vaistolla. Sen jälkeen Sara on luottanut 100% koiraansa, ystävänsä, joka on aina vierellä, kun sitä tarvitsee. ”Koirat antavat niin paljon enemmän, kuin ottavat. Aina.” Sara sanoo.

Koirat kulkevat Saran matkassa myös hänen työpaikallaan. Hän käyttää niitä sielläkin töissä. Kummallakaan tilalla ei ole tarttuvia sairauksia ja Sara pesee koirat hyvin tilalta toiselle siirryttäessä. Virustautien jyllätessä koirat jäävät kotiin. Työpaikan lemmiä ei laidunneta, mutta niillä on käytössä tarha.

Sara käy koirineen lähipitäjässä lammastilalla ohjatussa treenissä. Hän kokee, että siitä on paljon hyötyä. Aika nuorina hän vie koirat myös naudoille. Sara ei ole kilpaillut paimenuksessa, mutta se kyllä kiinnostaa. Samoin on perusradan laita. Paimennusta hän on opetellut sanojensa mukaan yrityksen ja erehdyksen kautta. Ajatuksella, jos menee pieleen, niin tehdään uudestaan.

Sara on opettanut Ässän keräämään roskia pellolta. Rehuntekijät ja lehmien hoitajat kiittävät. Vanhin, monirotuinen koira käy kirjastossa lukulemmikkinä ja Sara miettii, että bordercolliestakin tehtävään varmaan olisi. Koirien kanssa lenkkeily on tärkeää ja henkireikä kiivastaisessa elämässä.

Sara, Anssi ja Tuomas ovat fiksuja nuoria viljelijöitä. Heittolassa on hoidettu ympäristö ja upeat, puhtaat eläimet sekä luja usko tulevaan. Heidän asenteensa niin karjanpitoon, kuin työkoirien käyttöön tuo valoa maatalouden vaikeaan tilanteeseen. Toivoo totisesti heidän onnistuvan ja menestyvän. ■

Nuori Havu on paljon töissä mukana, ihan treenin vuoksi. Se on nopea ja fiksu koira. Hieman sitä vielä jännittää naudat. Havu saa voimaa ja tukea vanhemmalta koiralta niiden työskennellessä yhdessä. Heittolassa parsinavetan lehmät pääsevät myös talvisin ulkoilemaan.

KUVA SARA LUKINMAA

